

Jolana Herczogová És Családja

Ez egy családi felvétel, a férjem [Herczog József], a fiam [Herczog Lackó] és én vagyok rajta. Az 1960-as években készülhetett. Nem tudom, hogy ki fényképezte. A férjem 1908. március 19-én született, Léván. Az anyanyelve magyar. Nyolc elemi végzett, valamikor nem volt más. Nem tudom pontosan, de inas is volt valahol, egy textilüzletben, készruhákat árultak. Hatan voltak testvérek, és csak egyedül jött haza. Kettőnek tudom a nevét, az egyik Herczog Géza és aztán Glauber Aranyka. Mi tollal kereskedtünk. A férjem falun összeszedte lovas kocsival a tollat, Lévában pedig felvásárolták. Én otthon vásároltam fel, itt, Léván. Ha elment hétfőn hajnalban két órakor, akkor több tollat vett a falukon. Ott is aludt, még máig kapcsolatban vagyok azokkal, akiknél aludt. Ha sikerült több tollat vennie, akkor már hazajött csütörtökön, ha nem, akkor csak pénteken. Hol istállóban aludt, hol a padláson, ami jött. Nagyon sokat dolgoztunk. Aztán ő is elment egy üzembe, ahol a gépnél dolgozott, én pedig a zöldségraktárban dolgoztam. Mindenfelé járkáltam, üzletben is voltam, a végállomásom a zöldségraktár lett. 21 évig ott voltam alkalmazásban. Nagyon jó helyem volt. De azon a címen, hogy raktári munkás vagyok, mindent kellett csinálni. A papírmunkát, mindent. Nagyon szerettek, tudtam alkalmazkodni. Előfordult, hogy harminc kilós ládát kellett egyedül cipelnem, az összes papírmunkát is kellett végezni. Ha jött egy vagon szőlő vagy egy vagon görögdinnye, azt A-Z-ig kiadni, és stimmelnie kellett. Ott nem vitte rá az embert a szükség a lopásra, se zöldséget, se gyümölcsöt, mert minden JRD-és [Egységes Földműves Szövetkezet -- a szerk.] otthagya a raktárban. Nagyon jó helyem volt. 54 éves koromban nyugdíjaztak. A férjem hetvenéves korában meghalt. Fél év hiányzott nekem a nyugdíjhoz. Nagyon szerettek. Úgy jár mindenki hozzám, mint haza. Ha éhes valaki, én leültetem és megetetem. A kollégák tudták, hogy zsidó vagyok. Mindenhol úgy mutakozom be, hogy Herczog Joli néni vagyok, magyar zsidóasszony. Esetleg meglepetés ne érjen senkit. Nem volt semmi gond. A JRD-k hordták be az árut. A kollégákkal és a kolléganőkkel a legnagyobb egyetértésben voltunk, még ma is, amikor már nem tudok járni. Egy gyerekünk született, a Lackó, nem is akartam többet. A szegény drága uram letérdelt az udvaron, hogy legalább egy gyereket szüljek. Neki már volt egy kislánya meg egy fia [A férj első családja -- felesége és két gyermeke -- elpusztult Auschwitzban. -- A szerk.], de hogy legalább egy gyereket szüljek. Megszültem, meg is halt. Herczog Lackónak hívták. Mindenütt

Lackónak hívták. Több mint hatszáz ember volt a temetésen. Ez mindent megmond. A bérházban, ahol laknak, ott mindenkinek mindent megcsinált grátisz. Nagyon ügyes volt. Értett a vízvezetékhez, imádták őt. A zsidó neve Jichak volt.